

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъээзет

Адыгеим и Лышъхъ: «Шъуиунэхэм шъуарысыныр — узым зыщыхъумэгъэнымкэ зэкимэ анахъ шъхъа!»

Коронавирусым пэшүекогъэнымкэ Оперативнэ штабын изэхэсигъоу тыгъуасэ щылагъэм зэпахырэ узым ыльэнүкъокэ йофхэм язытет нахышу шыгъэним амалэу щыэр зэкиэ хэйлэгъэн зэрэфаер Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу Къумпыл Мурат кыуагъ.

сымаджэхэр аштэнхэ зэральэкъыщтыр, аш фытегъэпсихъэгъэ палатэхэу, реанимационнэ отделениеу агъехъазырыгъэхэр къафиотагъ учреждением иврач шхъяэу Владимир Лобода.

— Цыфхэр яунэхэм арысынхэр ары джырэ уахътэ тэрк! Э

Непэрэ мафэм ехъулэу йофхэм язытет кытегущыагъ Роспотребнадзорым Адыгеимкэ и Гъэлорышланлэ ипащэу Сергей Завгороднер. Аш кызериуагъэмкэ, іэкъыбым кыкыжыгъэхэм ыкы сымаджэ хъугъэхэм яоллагъэхэм коронавирусир къапыхъагъэмэ улъяктугъэним фэш тестирование арагъэку. Тест-системэ мини 2,8-рэ фэдиз йэпчэгъану я. Мы мафэхэм джыри мыш фэдэ пкыгъо мини 6 къаікъэхъану щыт. Коронавирусир ялэу республикэм нэбгыри 4 щагъэунэфыгъ, нэбгырэ 14-мэ ягуцафэх.

Министрэу Мэрэтыкъю Рустем кызэриуагъэмкэ, мыхэм инфекционнэ сымэджэшым щылазэх. Сымэдже хъильэхэр ахэтхэп. Тхъабылхэм йоф языгъэшэшт аппарати 104-у щылэм джыри 15 хагъэхъуагъ, аш нэмийкъэу пкыгъо 24-рэ къаікъэхъану ежэх. Медицинэ маскэ мини 146-рэ къаулаагъ. Ахэр анахъэу зищикиэгъэ къулыкъухэм, медицинэм иофишигъэхэм атырагощэштых.

— Тиврачхэм япсауныгъэ къэтыухъумэн фае. Эпидемиет пэшүекогъэнымкэ ахэр ары апэу щытхэр. Медицинэм иофишигъэхэм къатефэрэ ахъщэтихэр айкъэхъэгъэнымкэ унашьюу щылэр АР-м япсауныгъэр къэухъумэгъэнымкэ и Министрствэ зэрифешууашу ыгъэцэгъянэу фэсэгъэпти.

Цыфыр къэухъумэрэ медицинэ пкыгъохэр щэфыгъэнхэм фэши Республике бүоджетым къыхэхъигъэ мылькур дгъэфедагъэ. Йээгъу уцхэм яцэфынкэ мыльку тедээ афэйттуп-

щыщт. Федеральнэ гупчэм къикыгъэ сомэ миллион 54-р медицинэ оборудованием ишэфын пэйудгъэхъан фае, — къыгъэуцугъ пишэрыль Адыгеим и Лышъхъэ.

Непэрэ мафэм ехъулэу гъэлэшыгъэ шыкъэм тет режимыр республикэм егъэцакъэ. Коронавирусым зимушшомбгъуным фытегъэпсихъэгъэ унашхъохэр Адыгеим и Лышъхъэ къыдигъэкъыгъэх. Анахъэу ар зэхъигъэр цыфхэр яунэхэм къарымкынхэр ары.

— Йофхэм язытет нахышу шыгъэнымкэ мы лъэбэкъур ары анахъ мэхъянэшхо зијэр. Пэшиорыгъэши йофхъабзэу зэхатцихъэрэц цыфхэм къафэттотэн фае. Шъоллырим щыпсэурэ нэбгырэ пэпчь ипсауныгъэ къеухъумэгъэним ар фытегъэпсихъагъ, — къыуагъ республикэм ипащэ.

Мы режимыр гъэцэлгээ зэрхъуягъэмуниципалитетхэм хэбзэухъумэкъо, улъякун къулыкъухэр ягъусэхэу лыялпъэнхэ фаеу Къумпыл Мурат пишэрыль къафишыгъ. Пенсионерхэм 160-эгъу афэхъунхэм фэхъазырхэх волонтер-медик 600-м ехъу, нэмийкъ социалнэ къулыкъухэр.

Джащ фэдэу общественнэ транспортым иофишиэн, ермэлыкъхэм язээшэн къызэтегъэуцогъэнхэм ялофыгъохэм къэзэрэгъоигъэхэр атегущыагъэх. Непэрэ мафэм ехъулэу хвакъэхэм ыкы санаториехэм зекли 100 фэдиз арыс, ахэри къыздикыгъэхэм клохъыщых.

Коронавирусым зимушшомбгъунымкэ иофишиэнэ зэхэшэгъээн зэрэфаемкэ муниципальнэ образованиехэм ыкы къоджэ псеуплэхэм япащэхэм пишэрыль гъэнэфагъэ афагъэуцугъ.

Мы зэхэсигъоу ыуж коронавирусир къызэпхъэгъэ сымаджэхэр аштэнхэм медицинэм иучреждениехэр зэрэфэхъазырхэр Адыгеим и Лышъхъэ ыуплэклугъ. Министрэу Мэрэтыкъю Рустем игъусэу Мыекъопэ къэлэ сымэджэшым щылагъ.

Йофхэм язытет нахъ дэй зыхъукъэ

анахъ шхъяэу щытыр. Ару щытми, йофхэм язытет зыфэдэштим исценарий зэфэшхъафхэм тафэхъазырын, йээгъу уцхэр, оборудование ирэпчэгъянэу тијэнхэ фае. Медицинэм иофишигъэхэм нэбгырэ пэпчь ухъумэгъэн фае, — къыхигъэшыгъ Къумпыл Мурат.

Адыгеим и Лышъхъэ ипресс-къулыкъу.

Непэрэ мафэм къыщегъэжьагъэу общественнэ транспортыр Мыеекъуапэ къыщизэтырагъэуцо

Зэпахырэ узхэр къызыщыпхынан ыльэкшит чыпэ шъхьа Эхэм ашыц общественнэ транспортыр. Аш къыхэкшит муниципаль нэ маршрутухэм атет общественнэ транспортым Мыеекъуапэ иофшэн къызэтегъэуцогъэнэм фэгъэ-

хыгъэ унашьоу ашыгъэм Адыг Республиком и Оперативнэ штаб дыригъэштагъ.

Муниципалитетым щыпсэухэрэм коронавирусыр къапымыхынам ар фытэгъэпсхыагъ.

Пандемием ильэхъан иоф зышэре

предприятиехэм ыкчи организациехэм япщэхэм якулыкъушшэхэр иофшланхэм къаращлэнхэ фае. Мыш дэжьым ахэм сакыныгъэ къызхагъэфэним, ищкэгъэ профилактическэ иофтхъабзэхэр зэрхъанхэм, дезинфекции ашынным мэхъанэшхо ил.

Зыукъорэм — пшъэдэкъыжь

Карантин ыкчи нэмийк санитарнэ-эпидемиологии шапхъэхэм ярежим зыукъохэрэм альянсыкокэ щиэ административнэ хэбзэукононгъэхэм я Кодекс УФ-м и Къэралыгъо Думэ хэгъэхъожынхэр фишыгъэх.

Үпкэ хэмийлэу ыкчи Ишшэхэу

Урысые Федерацием экономикэ хэхъоныгъэмкэ и Министерствэ хэбзэгъэуцугъэу «Имыльку зэрээзетэзыгъэм (банкротство) ехыллаш» зыфиорэм гъэтэрэзыжынэу фишыгъэр Правительствэм фигъэхъыгъ.

Аш къызэрэшиорэмкэ, цыфым ежье-ежырэу муниципаль нэ фэло-фа шэхэр зыгъэцэклэрэ гупчэмкэ (МФЦ) е арбитражнэ гъэорышилкомкэ льэу тхыль ытхыщт, аш ыпкэ хэлъынэу щытэл. Джаш тетэу имылькукэ чыпэ зэжку ифагъэм хыкумым зыфимыгъяа зэу цифре шыкэм тетэу лашшэхэу

ичыфэ фагъэгъуныр зэшүихын ыльээкыщт.

Хыкум иофир къыхэмыхъэу зимыльку зэтэгъэу альйтэштэйр зичыфэ сомэ мин 50-м къыщегъэжьагъэу, ау сомэ мин 700-м емыхъурэр ары.

Зигууту къэтшыре иофир изэшшохын къызэрэшилком ыкчи лашшэхэу шыгъэнэу

Урысыем и Президентэу Владимир Путиним ыпеки къылугъэу щытыгъ. Джы УФ-м и Правительствэ итхъаматэу М.В. Мишустиним цыфэу зихахьо макэм ыкчи зимылькукэ ичыфэхэр зымыгъэзжувжышшурэм ылъэнэхъокэ иофир изэшшохын ыпкэ хэмийлэу, лашшэхэу гъэпсыгъэнэмкэ унашьо ышыгъ.

Ныбджэгъу лъапшэхэр!

Лъэхъэнэ хыльзэу тызхиу-бытагъэр тызэгъусэхэу зэпти-тэчы, тицлихэм зэрарышо къафимыхъэу, узыр къызэу-тэкыгъэхэри хъужынхэу, зэкэми тыпсаоу аш тыхэ-кынэу тэгүгъэ. Тиофшланхэм ильэс 65-м къехъу зыныбжъхэр шюкэ имылэу охьтэ гъэнэфагъэкэ дгъэтны-сыгъэх, ау ахэм язакъоп, редакцием щылажьэрэмэ янахыыбэр иофшланхэм къэд-гъаклорэп. Узыр псынкэиу зэрээзахырэр, ар щынагъоу зэрэштыр, псаунгъэм нахь шъхьаэ зэрэшмыиэр къид-гүрүлээ ыкчи АР-м и Лышь-хэу Къумпыыл Мурат мы иофыгъом фэгъэхыгъэ Унашьоу къыдигъэкыгъэм та-кыпкырыкызэ аш фэдэ зеклиякээр къыхэтхыгъ. Зэпхы-ныгъэ амалхэр къызэфэзгъэ-федэн зыльэкырэ журналист-хэр унэм исхэу къытфатхэх, алъэкэ къагъанэрэп, ау иоф-тхъабзэу республикэм щыра-гъэклюкырэм ипчъагъэ къызэ-рэкличыгъэм къыхэкэиу мате-риалэу къагъэхъазырырэми къыщыкагъ. Куп макэ тыхьоу непэ иоф тэшэ. Джаш пае мы уахьтэм тигъээз тедзэгъухэр нэклубгүиплым шюмокыкыхэу къызыщыдэдгъэкыщт мафэхэ-ри къыхэфэштых, непэрэм фэдэхэу. А щыкыкагъэу тиофшланхэм фэхъурэр къытфэжьугъэ-гъунэу, шъо, тигъээзеджэ лъапшэхэр, тышользэу. Нэу-жым, дунаир зыпкэ иуцожьмэ, нэклубгъо пчъагъэхэр идгэ-къужьыщтых.

Шүзэрэштыгъуазэу корона-вирусым фэгъэхыгъэ къэба-рэу къызэлкэдгъахъэхэрэмкэ игъэклютигъэу тигъээз ин-клубгъохэмкэ тыхыжкудэ-гуашэ, тисайтэу adygoise ыкчи соцсетхэу Фейсбукумрэ Инстаграммымрэ аштыиэ нэклубгъохэм игъорыгъоу къа-рытэгъахъэх. А иофыгъор тапэки лъыдгээклютэшт.

Лъытэнгъэ
къышууфэззышэу
гъэзетэу
«Адыгэ макъэм»
иредактор шъхьаиу
ДЭРБЭ Тимур.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм гүхэкынхо щыхъоу фэтхъаусыхэ Адыгэим хэгъэгүү клоц иофхэмкэ иминистрэй Алай Владимир Анатолий ыкъом Чэнэгъэшхэ зэришыгъэмкэ — янэ идунай зэрихъо-жыгъэм фэш.

Искусствэм ицыфхэр

ИшIушIагъэ ищыIэныгъэ ылъапс

Лъэпкъ музыкальнэ эстрадэр кыздежэгъэ Шъэожъ Розэ ымакъэ лъэхъан псэум епхыгъ. «СинэшIуцI дах», «О унитIу», «Сикъуадж», «Нисэм ищигъынхэр нисэм ерэлажь», «Уи «Волгэ» фыжки сифааep» — бэ орэдэу тамэ зеритыгъэр. Непэ ахэр къаю зызехэпхыкI, лъэхъаным иджэрпэджэжкхэу Розэ ымакъэрэ иорэд къэуакIэрэ унэгу кыкIеуцох.

«СызэцыкIум, — къеотэжбы Розэ, — сыйбэу бэрэ пкъыханI пэ слъэгъущыгъэ, арти, летчик сыхъунэу сифэягъ».

1930-рэ ильесим мэлтыльфэгъу мазэм и 1-м Розэ Джамбачые кызыщихъугъ, Айщэт цэу фуасыгъ. Пшъэшэжжые нэшшош цыклоу нэкъокуалэу къэтэджы. Дахэр зэхишIеэштыгъ, ар зыблихиинэу фэягъэп. Ягъунэгъу пшъэшэжжые цыклоу зыдэджэгъурэм РозэкI зэрэдэжэхэрэм ехъуапсэштыгъ, ыцэ шлодэхагъ. Игъо къэси гурт еджалIем зычахъэм РозэкI заригъетхагъ. Джареүштэу Розэ зыкIехъопсыштыгъ цээр зыфеусы.

Макъэ зэрилээр Розэ зишIагъэр. Мьеекъуапэ дэт кIелэгъедже училищым зычахъэр ары. Пениер языгъэхъыщтыгъэ Павел Рублевскэмрэ музыкэр языгъашэштыгъэ Алексей Полянскэмрэ ымакъэ дахэу, къабзэу къыззэрээр кызыщихъацыгъагъ. Училищым хорэу щизэхашагъэм орэдир къыхидзэу хорым ыпэрагъеуцогъагъ. «А лъэхъаным, — elo Розэ, — адыгэ композиторхэр тиэу орэдхэр атхэу щытыгъэп. Совет хабзэм игъеучун фээхъыгъэ патриотизмэ ин зыхэль урыс орэдэу щылагъэхэр адыгабзэкI зэдээжкыгъэхэу къатоштыгъэх. НахыбэрэмкI ахэр зээзыдээжкыгъыцтгъэхэр тхаклохэу Жэнэ Кырымынээр Пэнэшью Сэфэррэ».

Игупсэр Джамбачый

Розэ мэкъэ дахэ зэрилээр езгъеджагъэхэм ашIеэштыгъ шхъхаем, тыйдэ бъэхкён?.. Орэд кызыщыгълон иофшаплэ а лъэхъаным хекум итыгъэп. Училищир кызызехъум, Джамбачые дэт еджалIем кIелэгъеджэу къэкъохъигъ. ИшIушIагъэхэу хэлтыр дашIети, хорымрэ драмкру-

хэм ячэзыу кызызыкIи, шхъарытыгъ. Я 3-рэ курсыр Розэ фемыукочыкъэу ёжь-ежырэу лъэу тхыль етхыш, консерваторием чэкъыжы. Ильэс тешла-гъэу Розэ троллейбусым кондукторэрэ иоф щишиэу, мафэ горэм Сэмэгу Гощнагу икэлэгъаджэу Мария Бровченкэмрэ концертмейстерэу Фаина Сергеевнамрэ троллейбусым къихъагъ. Розэ зыральгъам, къеклолагъэх, ежыри яплызыз къэгъыгъ. «ПшIагъэм фэдэ цыф ышIэрэп, сидигьо аш фэдэ амал бъотыжкыш! Хэт консерваторилем къычIехъагъэу чэкъыжкырэ? Неущ блэмыгъэкIу къаклу, адегүшү. Сабий зэрэуиэмкI юпIыгъу кынфэхъущых», — джаущтэу къеушыихи, икъижыгъэх. Ятлонэрэ мафэм консерваторирем Розэ къуагъэ. ЧыпIэу зэрыфагъэм къыдеплъыхи, «Дипломантка Ленинградской консерватории» итхагъэу тхыль кынфиратхыги, игъо зышифэрэм къэклонуу фитынгъэ къыратыгъ. Джареүштэу кIелэгъеджэхэр къыдеэхэзэ, Розэ консерваторирем къыуухыгъ.

Хабзэм ыпкIэ афтызз, студиим щеджэгъэ купыр хекум къекложын фэягъ. Розэ унагъо ихъагъэу щытыгъэти, зыфее чыпIэм иоф щишиэу фитынгъэ илгэ шхъхаем, ежыри хекум къекложы шоильту. Хэку исполкомым а лъэхъаным культурэмкI ипэшагъэр Быштэ Масхуд, Розэ аш лъэу тхыль кыфетхи ыцэкI визэ консерваторирем къыкъихи, профессорхэр къеклохъ. Розэ ар шоильту къеотэжжы: «Ахэдэжэго Мэджидэ ежь ынаэ зытыридзи къыхихыгъэ макъэхэр ары тызыуплъекIу гъэхэ профессорхэм къыхахыгъагъэхэр. Сыдэуштэу Мэджидэ хэмьукъоу кыншэнхэ ылъэкIыгъа мы нэбгыриблыр — Ахэдэжэго Щэбан, Сэмэгу Гощнагу, Пэнэшью Рай, Хэшх Казбек, Хэшх Индар, Мышнэнкью Аситет, Шъэожъ Роз — лъэпкъ музыкальнэ искуствэм лъапсэ зэрэфхъущтхэр?!»

Ленинград щеджэ

Консерваторирем Розэ зыщеджэрэ ильесныкъо нахь мхъу-гъэу унагъо ехъэ. Клалэр Ленинград щыщыгъ, ильэс тешла-гъэу сабий къыпэфэ. ЕдженынкI ижо имыфэу Розэ зыдэджэхэрэм ауж къинэу фежъэ. Сэмэгу Гощнагу ишIушIагъэр, десэу къаратыгъэхэм ашигъэгъуазэштыгъ. Ахэр Розэ ешIыжыфэ сабий фыжыгъыщтыгъ, ушэтын-

Радиом иофыши

Филармониер зэхажэфэ Адыгэ радиом имузикальнэ редак-

цие иоф щишиэу Розэ агъакло. «Радиор цыф къуаплэу, хекум интеллигенцие исыр щызблэлкIу, гушуагъор чэлъыгъ», — elo Розэ. А лъэхъаным Тхьабысымэ Умарэ Коцхъаблэ къирашыжы, Мьеекъуапэ къашэжжыгъэлкIагъ. Жэнэ Кырымызэ дэжь берэ къычIахъэштыгъ. Орэдэу зэдатхыхэрэм Розэ ядэуэ, ежыри зыхащагъ. Творческе зэнэбдэгъунау гъэу нэбгыришмэ азыфагу къитэджагъэм орэд дэхабэ къыхэкIыгъ: «Къаджэмэ яорэд», «О унитIу», «ПшIашэхэудж», «ПшIашшэм игупшыс», «Аш фэдэ посэлтихъо сифааep», бэ... Розэ ымакъэ радиомкIэ къыщыуо хекум щызэлшашэрэ орэдийо цэрилоу мэхъу. ымакъи къеклоу, иокIэ-шыкIэхэри диштэу Розэ адыгэ орэдым къыфэхъуу гъэу шылыкъагъ. Макъэм псынкIэу зиэлтэу, уиххуатэу щызэнгъэм укIгъэхъопсыштыгъ... Микрофонным ымакъэ къеклоу, пленкэм дэгэйоу ыштэу эстраднэ мэкъэ шылыкъэу къычIеэхъигъ.

Орэдыр игъус

Эстраднэ орэд къеуакIэм фээшIеэсагъэу ылтыртэр Гареликовым Москва къырицьгъэ музыканхэр ары. Ахэм япэшагъ музыкант цэрилоу Рознер. «Орэдэу къасорэм итональность плэу зэблихъумэ, модуляциихэр фишихъэмэ, орэдышшор дишаемэ къырицхъыжызэ, къысигъалоштыгъ». Аш макъэм идиапазон ины еши, псынкIэу макъэр бъэйоршшэу, эстраднэ къеуакIэм фэйоршшэу мэхъу. Розэ итеплээки игъээспыкIэки эстрадэм къеклоу Iепс-льэпсыгъ, Iэж-льэжыгъ. Орэдийн зызэриштыгъ эгупшыжыщтыгъ, пкыр ежь-ежырэу даклоштыгъ. Ышынэу зышилтэштэм ынаэ тетэу эстрадэм къеклоу, адыгагъэм диштэу джанэхэр аригъедштыгъэх.

Адыгэ музыканхэр а лъэхъаным тиаагъэхэр. Тхьабысымэ Умарэ закыу орэдхэр зытхыщтыгъэр. Аранжировкэхэр ашыщтыгъэр, зышиныни тиаагъэр. Ансамблэм иофшаплэн зыреэжжакIэм, Тхьабысымэ Умарэ пшынау аштэгагъ, иорэдхэрэ Розэ къытшыгъэх. Нэхжум хекум къытшыгъыгъэ филармониен, Шъэожъ Розэ ыцэ епхыгъэу эстраднэ купэу «Орида» щызэхашагъ. Аш ирепертуар иныгъэ. Урыс композиторхэм яорэдхэр, адыгэ орэдхэр, артистэу бэ щызблэлкIыгъэр. Зэльашшэрэ пшынау Лъэцэрыкью Кимэ аккордионистэу щыригъэжэгъагъ, Нэххэе Аспъани апэрэ адыгэ аранжировщикэу, гитари-

стэу хэтыгъ, Тхьабысымэ Умарэ иорэдэу «О унитIу» зыфиорэр зэргиээзэфэгъагъ.

Розэ творчествэу зыхэтыр кыгурлыо, дигошшу цыф зылокIэм, шхъэгъусэ фэххуугъ. Дмитрий Забеловыр (конферансье) артистыгъ, концертэр зеришштэгъэ. Розэ орэд къизэриоцтымэр зэрэгупсэфыщтымэр ехъурэ иоф имышшуу къыдеклокыщтыгъэ.

ЫмакъэкI къашIэжжы

Розэ сценэ закъор арэп зыщартыстыгъэр. Сценэм къехъжжымы, дахшу фэпагъэштыгъ. Кофе ешшонир икIесагъ, непэ къызэнэсигъэми пчэдыхжым кофе бжъэм емышшоу мафэр ригъяжээрэп. Розэ апэрэ адыгэ бзыльфыгъэн фае машинэ ыщэфи, рулым кIэрэтишсихъагъэр.

Творческе цыф пэпчь къырышэжжыэу нэпээпль ил. Джаш фэдэу Розэ къырашшэжжыэу ыцэ епхыгъэ шылыкъэу хъугъэр орэдэу «О унитIу».

1967-рэ ильесим къалэу Краснодар адыгэ культурэм и Мафэр ѢыкIуаильэм Розэ орэдэу «О унитIу» къызыщем ылж «РСФСР-м изаслуженэ артист», зыфиорэр цэ лъаплэр къызыфагъэшшошагъэр.

Адыгэ хэкур республике зэхъум, Шъэожъ Розэ апэрэхэм аащшэу Адыгэ Республиком инароднэ артисткэ хъугъэ.

«Сызышхъамысжжыэу иоф зэрэшшагъэр ары Ѣытхуу къыс-фээшхъыгъэр, — elo Шъэожъ Розэ. — Узшшошыжжыэу зыбгэшшожжыкIэ, Ѣытхуу къэблэжжыщтэп, искуствэм игъогу къэпкуныр къин».

Шъэожъ Розэ ау сидми орэдьыр къыло къодыягъэп, эш ыгурэ ыпсэрэ хильхъээзэ, шу ылъээжоу, тхъагъо хигъуатэу къылоштыгъ. Орэдьыбэмэ тамэ аритыгъ. Орэдьшэм къехъу пластиинхэм, пленкэм атетхагъэу адыгэ радиом ифонд хэль. Орэдусхэр Шъэожъ Розэ ымакъэ пае тхэштэгъэх. Тебуятаа гъэу икомпозитор шылыкъагъэр Тхьабысымэ Умар. Розэ цыфмэ шу алъэгъу-штыгъ, иорэд къеуакIэ бэхэм Ѣысэтехжыпэ афхэхъугъ. Зэльашшэрэ орэдэу «Розэ къэгъагъэр», бэхэм амьшэнкIи хүн, Розэ фэгъэхъыгъ. Адыгэ төлөвдени-ер тиэ зэхъум, итворчествэ техгъэштэу «Дарю вам песню» ыцэу апэрэ фильмэр тырахыгъ.

Шъэожъ Розэ ыцэ къыз-жжагъэр орэдэу «О унитIу», итворчествэ икIеухым аащшэ-мугъэгъупшэжжын орэдэу «Сина-нэр» къылоу. «Орэдьыр зы орэд цэрилоу зышилтэй, — elo Розэ, — ары къызыфэхъуэр ар къызимылкIэ, зэкIэ пкэнч». Адыгэ орэдьыр адыгэ дунаим лъагэу Ѣызштэгъэ Шъэожъ Розэ непэ имэфэкI, ыныбжь ильэс 90-рэ хъугъэ. Тиупчээжжыгъэр осэшо зыфетшшырэ Розэ пса-нагъэ шытэ илэу бэрэ къытхэтынэу тиэфельдо.

Пшъэшэжжые цыклоу Розэ игурышэ-гупшысэ къыхыи, зыфи-узыжжыгъэгъэ цээр насып фэххуугъ. Гушуагъор цыфмэ къа-фихыгъ, ежыри анах къэгъэ-гъээхэлкIыгъэр. Зэльашшэрэ пшынау Лъэцэрыкью Кимэ аккордионистэу Ѣыригъэжэгъагъ, Нэххэе Аспъани апэрэ адыгэ аранжировщикэу, гитари-

Хъот замрэт.
Адыгэ Республикэм изаслуженнэ журналист.

Адыгабзэм изэгъэш! Энрэ ныдэльфыбзэмрэ

Лъапсэр зыгъэпытэрэ лъекIуатэ

Адыгабзэм ибаинигъехэр

— Дунаим щагъэфедэрэ бэз
анахыжхэм адьгабзэр аха—
лъытэ.

— Аш фэльхэхыгэ тхыгъэхэм
сигуапэу сяджэ. Адыгабзэм ибаинигъехэр къелэцыкхэм къа—
фэсэтуатэ.

— Адыгабзэр бай дэд, аш
узымыштыц къутамэ фэзы—
гъадэхэрэм талокі.

— «Узымыштыц къутамэ
утемууцу», адьгэмэ ало. Адыгабзэм узымыштыц къутамэ илэу
сэ сшіэрэп. Тыбзэ ибаинигъе—
дунаим щагъэшлагь.

— Марин, диктантыр зытхы—
гъэхэм уащыц. Зы хэуконоыгы
умышлэу «5» къэпхыгь.
Зыбгъэхвазынэу сидэуштэу
игъо уифагьа?

— А уччэр зэл зэрээхэсхи—
гъэр. Диктантыр Ioф къызэркылоу
зэрэшмытыр сэшэ, аш пае
сыгумэкыгъэп. Къелэгъаджэр
диктантыр итхын сидигүү фэхъа—
зырын фэе.

— Нах шхъэхыхыгъэу си—
къыкIеупчэ сшоигыу.

— Дэгүү сэри араущтэу сифай.

— Адыгабзэкээ эзьгэаджэхэр
къелэгъаджэхэм, журналистихэм
диктантыр сида зы—
клатхыщтыр?

— Сэри ар къызгурьорэп.
Адыгабзэм рымылажхээрэм,
студентхэм, Iэнэтээ зэфэшх—
хафхэм аутхэм, нэмийкхэм
диктантыр арэх. Адыгабзэр
нахышишоу зэрагъэшэнэм фэш
амалэу яэм къыххэхьошт. Сэ
адыгабзэм фэсэгъасах, сихемы—
укоу сиххэнир сипшъерэп.

Республикэ гимназирем адьгабзэмкээ ильэс
20-м ехуугъэу икэлэгъаджэу Темзэкью
Маринэ гуущиэгъу тызыфэхьум, зэгъэпшэнхэр
тшыгъэх.

— Щыгъэныгъэм иункыбзэ
бгъотыгъя?

— Тхылтыр шыгъэныгъэм иункыбзэ
шыгъэныгъэлэххэм альтиэ.

— А гуущиэхэр бэрэ зэхэсэхых
шхъха, лъэхханэу тызыгъэтэм
щыгъэмыгъэлэхьапэу сизыгуукIэрэр
макIеп.

— Къапыомэ пшоигыор...

— Телефонхэр, компьютерхэр
тищикиагъя. Интернетыр IækIыб
пшы хъущтэп, ау тхылтым
еджэхэрэм япчагъя эхшыгъкIеу
къизэрэкичырэр къизыдэпплытэкэ,
адьгабзэм неущ къырь
кюштэм гур «зэрдээ».

— ТхыльеджапIэхэр тиэх.
Щыгъэныгъэм иункыбзэ къа—
щыдгъотын тльэкыщта?

— Узыфаем узэрэлтиххуурэ
шыгъкIэм елтыгъяэр бэ. ШыгъкIа—
гъяу тиэхэм ори уащыгъуазэу
сэлтэйтэ.

— Егъэджэн сихъат пчагъяэу
адьгабзэмкэ шууилэр зэрэ—
макIэм тыгтэгъэгъиэба.

— Республике общественэ
движение «Адыгэ Хасэм» изэх—
хахъэ къелэгъаджэхэр рагъэблагъя,
тигумэкыгъохэм татгыщы—
лагь. ЗэлукIэгум шуаагъэ къытэгъ,
ау Ioфыр икью лъыклота—
гъэп.

— Сихъат пчагъяэу зэрэб—
гъаджэхэрэр къытэпшошта?

— Шъэф аш хэлэп. УблэпIэ
классхэм тхымафэм къыкIоцI
егъэджэн сихъати 3 яэр. Я 10 —
11-рэ классхэм литературэр
ары ашакIурэр. Я 5 — 9-рэ
классхэм адьгабзэмкэ зы сихъат,
литературэмкэ зы сихъат.

— Егъэджэн сихъат пчагъяэр
афекуя?

— Республике гимназиу Ioф
зыщысшэрэм ипащэу KыкI Ну—
руют бэрэ къытэло адьгабзэм
изэгъэшэн нахыбэрэ тыпшытын
фаеу. Сихъат пчагъяэу зэрэд—
гъаджэхэрэр тшомакI, ау хэкIы—
пIеу щылэр тфикурэр. Тхыльым
ычыпIэкI планштыр агъэфедэу
тэлтэгъу. Егъэджэн сихъат тэ—
дзэхэр, репитор Ioфыгъохэр
щыгъэныгъэм щыщых. Сидэу хъу—
гъими, тиофишлагъэ икIеух ти—
гъэрээрэп.

— Къелэгъаджэм ишшэрыль
ыгъэцэкIэнэр сида къэзигъэх—
хыльэрэр?

— Адыгэ Хасэм тыштыгыщы—
гъагъ, къыхэзгъэшынэу сифай
егъэджэн Ioфыгъохэр гоштыгъэхэ
зэрэхъуэрэр. Процент 70-м къелэд—
жакIом Ioф зыдешэжы, къелэгъаджэр
егъэджэн-пүнүгъэ Ioфхэм акIерычыгъэ мэхъу.

Амалхэр

— Ны-тихэм къащыублагъяэу
адьгабзэм изэгъэшэн зэрэз—
хашуущэрэр къыталаоба.

— ТиеджапIэ изакьоп сихъиз—

Зэхээшагъэр
ыкIи къыдээз—
гъэкIырэр:

Адыгэ Республикэм
льэпкI IoфхэмкIэ,
IækIыб къэралхэм ачы—
псэурэ тильэпкIэ—
гъухэм адьярээ зэпхы—
ныгъэхэмкIэ ыкIи
къэбар жуугъэм
иамалхэмкIэ и Комитет
Адрессыр:
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыд—
шыIэр:
385000,
къ. Мыекуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

Редакцием авторхэм
къайхырэр A4-кIэ
заджэхэрэ тхъапхэу
зипчагъэкIэ 5-м
емыххэрэр ары. Са—
тырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлтээ, шрифтыр
12-м нахь цыкIунэу
щытэп. Мы шаххэ—
хэм адимыштэрэ
тхыгъэхэр редакцием
зэгъэкIожых.

E-mail: adygoe@
mail.ru

Зыщаушиххытагъэр:
Урысы Федерацем
хэутын IoфхэмкIэ, теле—
радиокэтын—
хэмкIэ ыкIи зэлты—
IэсэкIэ амалхэмкIэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
ЧыпIэ гъэоры—
шапI, зэраушыххытагъэ
номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщаушихытагъэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗэкIэмкIи
пчагъяэр
4876
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 608

Хэутынум узчи—
кэлхэнэу щыт уащтэр
Сихъатыр
18.00
Зыщаушиххытагъэх
уащтэр
Сихъатыр
18.00

Редактор
шхъяIэр
Дэрээ Т. И.

Редактор шхъяIэм
игуадзэр
Мэцлиэкъо
С. А.

ПшьэдэкIыж
зыхырэ секретарыр
Тхъаркъохъ
А.Н.